

پدافند غیرعامل چیست؟

پدافند غیر عامل به مجموعه اقدامات غیر مسلحانه ای که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیت های ضروری، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدها و اقدامات نظامی دشمن می شود.

پدافند غیر عامل به مجموعه اقدامات غیر مسلحانه ای که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیت های ضروری، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدها و اقدامات نظامی دشمن می شود.

به گزارش پایداری ملی، متن یادداشت عبدالله فاضلی مقدم با عنوان « پدافند غیرعامل چیست؟ » به شرح ذیل می باشد، زندگی انسان همواره با وقوع حادثه اجین است، مخاطرات متعدد با منشأ طبیعی یا انسانی به سرعت یک چشم بر هم زدن قادر است زندگی را دگرگون کند و به گونه ای نشانه ای های حیات را از پهن و وسیع بزاید که گویی روزی حتی یک موجود زنده در آن نمی باشد. بر این اساس لزوم رعایت تمهیداتی پیشگیرانه جهت مصون داشتن انسان و از خطرات احتمالی از جمله مواردی است که باید مورد توجه قرار گیرد. پدافند (دفاع) به معنی حفظ جان مردم، تضمین امنیت افراد، صیانت از تمامیت ارضی و حاکمیت ملی در همه ای مواقع در برابر هرگونه شرایط، موقعیت و هرگونه تجاوز است. (احمرلویی، ۱۳۸۹، ص ۱۳) از نظر واژه شناسی، واژه ای پدافند از دو جزء "پد" و "افند" تشکیل شده است. در فرهنگ و ادب پارسی "پد" یا "پد" پیشوندی است که به معانی "ضد، متضاد، پی و دنبال" است و هرگاه قبل از واژه قرار گیرد، معنای آن را معکوس می کند. واژه ای "افند" نیز به معنای "جنگ، جدال، پیکار و دشمنی" است. (دهخدا، ۱۳۷۳).

پدافند به دو شاخه پدافند عامل و پدافند غیرعامل تقسیم می شود، نیازی ای تبار پدافند عامل را، دفاع در مقابل دشمن با به کارگیری سلاح ای ها، تجهیزات جنگی و تکنیک ای های رزمی به منظور از کار انداختن ماشین ای ها، های جنگی دشمن و نابودی آن می داند. (نیازی تبار، ۱۳۸۷، ص ۱۵). می تواند پدافند را اینگونه تعریف کرد که هر گونه عملی که با استفاده از وسایل و امکانات موجود به منظور جلوگیری و مقاومت در مقابل پیشروی دشمن و انهدام نیروهای تک آوری دشمن انجام می شود. و یا به عبارتی بهتر، هر گونه عملیاتی که در آن درجه ای از پایداری دیده شود را پدافند می گویند و از دو بخش پدافند عامل و پدافند غیر عامل تشکیل می شود.

پدافند عامل عبارت است از بکارگیری مستقیم جنگ افزار، به منظور خنثی کردن و یا کاهش اثرات حملات و عملیات خصمانه ای هوایی، زمینی، دریایی، نفوذی خرابکارانه و عملیات تروریستی دشمن بر روی اهداف مورد نظر.

انواع حملات معرفی شده؛ حمله زمینی، حملات هوایی با هواپیما، حملات موشکی، سلاح های اتمی، و موشک های دقیق و نفوذ کننده بمب های هواسوخت، بمب های الکترومغناطیس.

پدافند غیر عامل به مجموعه اقدامات غیر مسلحانه ای که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیت های ضروری، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدها و اقدامات نظامی دشمن می شود.

در تعریفی دیگر پدافند غیر عامل، تمهیداتی است که در زمان صلح صورت می گیرد و امروزه مردم نیازمند خدمات متفاوتی بوده و نیز به دنبال محیطی آرام و قابل سکونت درون شهرها با آسایش می باشند و عمده ترین هدف پدافند غیر عامل، ایمن سازی و کاهش آسیب پذیری زیرساخت های مورد نیاز مردم است که باید با یک برنامه ریزی و طراحی در توسعه پایدار کشور نهادینه شود. و برای اصلاح زیرساخت های فعلی راهکارهایی با مهندسی مجدد لازم است.

پدافند غیر عامل به دو بخش پدافند سخت و پدافند نرم تقسیم می شود (دکا، ۱۳۷۴، ص ۲۴). در پدافند سخت اقدامات سخت افزاری مثل اقدامات مهندسی، پیشگیری، پیش بینی و کاهش مخاطرات و در پدافند نرم استفاده از تاکتیک هایی است که مشتمل بر برنامه ریزی و آماده سازی سیستم و سازمان هاست.

اما پدافند غیرعامل که در منابع لاتین، معادل دقیق آن Passive Defense است به شکل ای های مختلفی تعریف شده که در ذیل به بخشی از این تعاریف اشاره می گردد:

مودی ای نیای پدافند غیرعامل را مجموعه اقداماتی می داند که مستلزم به کارگیری جنگ افزار و تسلیحات نبوده و با اجرای آن می توان از وارد شدن خسارات مالی به تجهیزات و تأسیسات حیاتی، حساس و مهم نظامی، غیرنظامی و تلفات انسانی جلوگیری نموده و یا میزان خسارات و تلفات ناشی از حملات و بمباران ای های هوایی موشکی دشمن را به حداقل ممکن کاهش داد. (مودی ای نیای، ۱۳۸۶، ص ۳)

از نظر زیاری پدافند غیرعامل عبارت است از به کارگیری هرگونه ابزار، شرایط و موقعیت ای ها به طوری که خود به خود و بدون نیاز به عامل انسانی با مراحل مختلف حملات دشمن مقابله کند. (زیاری، ۱۳۸۶، ص ۳۱)

اصغریان جدی وجه تمایز بین دفاع عامل و غیرعامل را "عامل انسان" دانسته و دفاع غیرعامل را به عنوان امکان معماری در زمینه ای مهندسی جنگ به گونه ای که بدون ابزار و توانمندی، نیروی رزمی و دفاعی را افزایش می دهد تعریف می کند. (فشارکی، شکیبامنش، ۱۳۹۰، ص ۲۱)

در آیین نامه ای ای اجرایی بند ۱۱ تبصره ۱۲۱ قانون چهارم توسعه، پدافند غیرعامل اینچنین تعریف شده است: مجموعه اقدامات غیر مسلحانه ای ای که موجب کاهش آسیب پذیری نیروی انسانی، ساختمان ای ها، تأسیسات، تجهیزات و شریان های کشور در مقابل عملیات خصمانه و مخرب دشمن و یا کاهش مخاطرات ناشی از سوانح غیرطبیعی می گردد پدافند غیرعامل نامیده می شود.

همچنین بر اساس سیاست ای ای های کلی نظام، ابلاغی توسط رهبر معظم انقلاب، پدافند غیرعامل این گونه تعریف می شود: مجموعه اقدامات غیرمسلحانه ای ای که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیت ای های ضروری، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدها و اقدامات نظامی دشمن می شود.

همانطور که از تعاریف فوق بر می آید بیشتر نظریه پردازان داخلی، پدافند غیرعامل را با تأکید بر دفاع پیشگیرانه در برابر حملات دشمن (عامل انسانی) و محافظت از غیرنظامیان تعبیر کرده ای اند؛ بنابراین توجه به این نکته ضروری است که دفاع غیرنظامی Civil Defense دارای مفهومی دو بعدی می باشد. از یک سو دفاع غیرنظامی، محافظت از غیر نظامیان در شرایط جنگی معرفی شده و مشتمل بر بخشی از دفاع ملی است که در پی تمهیدات لازم جهت کسب آمادگی کافی در برابر هرگونه حمله احتمالی، تحقق اهدافی چون به حداقل رسانیدن آثار حاصل از حملات نظامی بر جمعیت غیرنظامی، مقابله ای ای فوری با شرایط اضطراری حاصل از حمله ای ای و بازبایی و برقراری تسهیلات و خدمات آسیب دیده ایمنی اکثریت جمعیت غیرنظامی کشور و ادامه ای ای حیات آنان را در زمان جنگ تضمین می نماید و از دیگر

